

Poesia | Pere Ballart

# Animalada

**S**abiem ja per Lull i el *Llibre de meravelles* -en què el Bou corroborava l'opinió de la Serpent- que "la pus mala bèstia e la pus falsa qui sia en est món, és hom". És un judici que els literats han posat sovint en boca d'animal per la via de l'apòleg: l'obra dels faulistes, la granja d'Orwell o els bestiaris (Pere Quart, González, Watanabe) van plens del que Sebastià Alzamora ha convertit també en el fil conductor del seu recull *La part visible*. Una mona mascla i un caribú femella (la inversió de gèneres és una ocurrència afegida) són els peculiars protagonistes que arran d'amors i desamors fan d'aquest enfilall poètic un mirall de la "invencible feblesa" de la nostra condició. L'excentricitat d'un tal plantejament pot ser el distintiu més immediat de l'obra, però tal vegada també l'obstacle més considerable per valorar-ne els mèrits objectius.

Com els artistes que acabat el quadre que pintaven fan l'argúcia d'envellir-lo artificialment, aplicant-hi una patina d'allò que semblarà l'acció erosiva del temps, es diria que Alzamora, artífex d'un llibre ben reeixit segons l'expectativa més convencional (fins i tot en la seqüència dietarística dels poemes), també ha cregut oportú, però només a darrera hora, superposar-hi aquell ver-

nís al·legòric que, tot i l'origen mil·lenari de l'*eximpli*, aquí ha estat cridat a jugar paradoxalment la carta de l'audàcia, de l'espantant modernor.

Amb un estil cada cop més confluent amb el de les seves creacions narratives, per efectista i gens procliu a res que pugui ser sospitós de líric o sentimental, l'autor d'*El benestar* signa uns poemes que encomanen als seus bestials interlocutors el fastig de la realitat (del sexe, del país, de l'escriptura) i on la voluntat de semblar terrible no aconsegueix amagar del tot, per fortuna, un innegable do per retratar actituds socials i inconfessables misèries privades. Seria llàstima que la superficial extravan-

gància de la premissa impedís apreciar que el llibre conté una composició excel·lent, precisament la que du el títol que aquell li pren en préstec. *La part visible*, en tres parts separades que sumen més de tres-cents versos, constitueix un exercici de memòria personal, familiar i històrica (un pas-sat fratricida que compromet un present que és el de tots) que sens dubte és el millor que Alzamora ens ha ofert, com per fer bo aquell símil amb què Hemingway revelava el secret d'un bon relat: un iceberg que amaga completament sota l'aigua les set vuitenes parts del seu volum real.\*



JORDI SOTERAS

**Alzamora ha guanyat l'últim premi Carles Riba**



**La part visible**

Sebastià Alzamora  
Premi Carles Riba  
Proa  
Barcelona, 2009  
Preu: 14 euros  
Pàgines: 102

**L'excentricitat innecessària del seu darrer recull poètic amenaça de no fer visible l'abast real de la lírica personal, dura i potent, del mallorquí Sebastià Alzamora**

1 2 3 4 5

Novel·la | Joan Triadú

# Una bella primera novel·la



**Ulls verds**

Marc Pallarès  
Premi Fiter i Rossell  
Columna  
Barcelona, 2009  
Preu: 18 euros  
Pàgines: 217

1 2 3 4 5

**S**í, molt bonica. ¿Escau a una novel·la aquesta qualificació tota falaguera? Crec que la via del plaer estètic és la bona per a la percepció que demana (i es mereix) *Ulls verds*. En primer lloc, per l'estil narratiu, un prodigi de barroc modern, de retorn als valors de la novel·la com a obra d'art. Hi ha, compromesa amb l'estil, una lentitud narrativa que fa senyoria del present, tant el pensat com el viscut, és a dir, com a reflexió o bé com a esdeveniment.

D'aquí ve que la novel·la visqui, de la naixença a la fi, en un afany de donar-ho tot perquè no li manqui espai, ni temps, ni un primer pla narratiu a l'imaginari interior. Llavors, la narració estricta dels fets es basa en la força que li dona el caràcter d'inexorable que aquests fets exhibeixen. Tot és així, definitiu, des de

la primera ratlla fins a la darrera. No ens ha de sorprendre que el relat faci el seu curs, però sempre en la mateixa direcció, cap a ponent, amb una torçada final.

Per força havia de ser una novel·la dramàtica, amb una fluència que des del primer i ja decidíu ensurt conduïx el protagonista, un "ímpetuós de fibra fluixa amb una tendència inseparable a la feblesa" (p. 24), fins a una darrera capitulació, recés per a una extrema solitud, rendició justificada per la rebel·lia. És cert que un reflexiu insistent fins a l'exasperació, com en Maties, no podia ser fort com el vol, tal com l'estima des dels catorze anys, l'Esperança, que és la forta, que el vol al seu costat i per ell es deixa ensarronar, arriba a deixar-ho tot per un exili involuntari, per la conxorxa d'una expulsió a la qual seguirà l'es-

poli sense demà, obra dels malànimes. Esperança és l'heroïna de l'amor.

*Ulls verds* de Marc Pallarès (per al narrador de la novel·la els ulls ho són tot o gairebé tot però els verds són els de l'Esperança) presenta una altra cara de la repressió del temps del primer franquisme. L'agent ara no és la revenja d'una denúncia, sinó la tèrbola ambició d'una dona -germana del protagonista- que se succeeix ella mateixa fins a l'hora de passar comptes, impàvida, en l'acompliment d'un pla que abasta la dispersió i la desfeta de tres vides. Empar, com es diu irònicament aquest personatge, personificació de l'univers franquista, no és cap símbol -la novel·la no pretén mai ser simbòlica- sinó una realitat operativa, inflexiblement assumida per la maldat mediocre, connatural amb el règim.

Maties i Esperança passen la resta de la seva vida a Veracruz, mentre aquell Mèxic que acollia els exiliats de debò, a poc a poc, s'anava enfonsant en un viure que l'excel·lència del narrador posa en relleu i és paral·lel al d'ells mateixos, que, impotents, veuen com, més que perdre el millor que tenen, la filla, és ella qui els perd a ells. Les urpes que en l'error de la joventut els esgarrapaven, ara, quaranta anys després, els fereixen a fons.

Com tantes altres, el protagonista torna sol, però sense causa. Les seves reflexions puguen del drama a l'èpica i d'ella al petit bé sublim, pobre d'obres i ric de pensaments, però feble fins en la fidelitat al record.

Molt ben escrita, rica també de lèxic, de locucions genuïnes, de passos en dues direccions, cap a la poesia i cap al caient filosòfic -per què una novel·la no ha de ser una obra d'art?- *Ulls verds* m'ha donat el goig de trobar-me amb aquest nou escriptor, Marc Pallarès, que ha reeixit molt bé en la seva primera creació.\*